

Palliatiivinen- ja saattohoito Pirkanmaan hyvinvointialueella

Asiakkuus- ja laatujaoston kokous 4.5.2026

Palliatiivinen keskus ja kotisairaalapalvelut –
vastuualue

Vastuualuejohtaja Saira Haapasalmi

Hoitolinjausten neliportainen malli

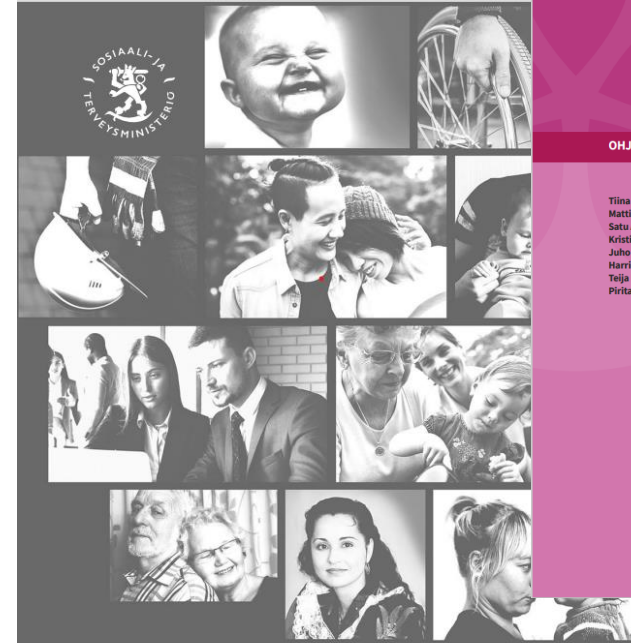
Palliatiivinen hoito ja saattohoito, Käypä Hoito 2019

Hoitolinjat	Hoidon ensisijainen tavoite
Kuratiivinen eli parantava hoitolinja	Pysyvä paraneminen
Taudin etenemistä jarruttava hoitolinja	Taudin etenemisen hidastaminen ja elinajan pidentäminen
Palliatiivinen hoito (ICD-10 koodi Z51.5)	Kärsimyksen lievittäminen ja elämänlaadun vaaliminen Taudin kulkuun ei enää mahdollista olennaisesti vaikuttaa
Saattohoito (ICD-10 koodi Z51.5)	Palliatiivinen hoito kuoleman läheisyydessä (päiviä tai viikkoja) Kuolevan hoito

Palliatiivisen – ja saattohoidon järjestäminen Suomessa

Palliatiivisen hoidon järjestäminen Suomessa, Saarto T. ja Lehto J. Duodecim 2026;142(4):279-86

- STM 2019: Suositus palliatiivisen hoidon palveluiden portaittaisesta järjestämisestä perustason ja erityistason palveluihin.
- Yliopistosairaaloiden ja hyvinvointialueiden palliatiiviset keskuksot tuottavat erityistason palvelut ja koordinoivat palliatiivisen hoidon palveluketjuja.
- THL 2022: Kansalliset palliatiivisen hoidon ja saattohoidon osaamis- ja laatusuosituksot palvelujärjestelmälle.

Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kansallinen laatusuositus

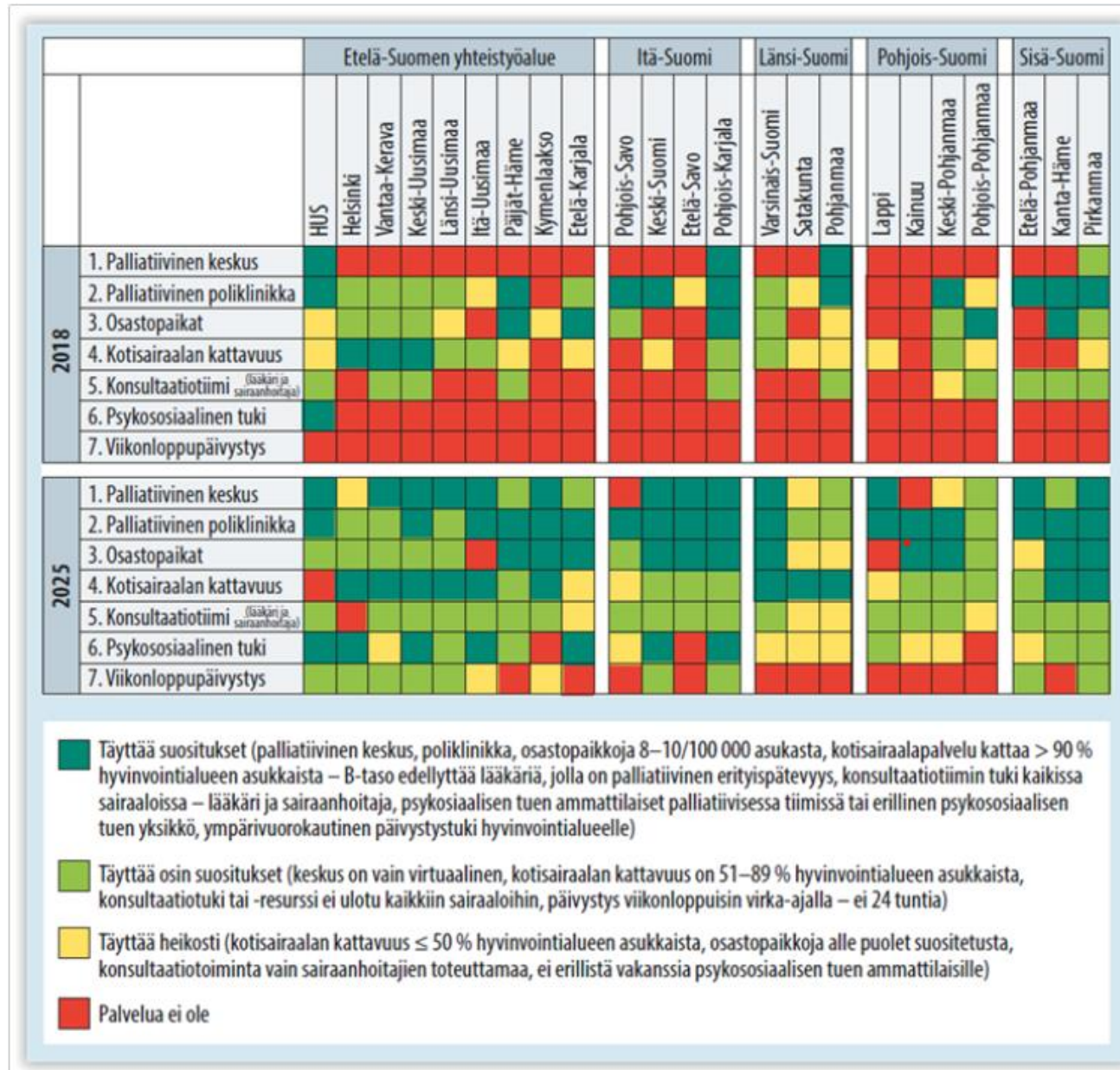
OHJAUS 4/2022

Tiina Saarto
Matti Lyytikäinen
Satu Ahtiluoto
Kristiina Junntila
Juho Lehto
Harriet Finne-Soveri
Teija Hammar
Pirita Forsius

Suositus palliatiivisen hoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta Suomessa

Palliatiivisen hoidon asiantuntijaryhmän loppuraportti

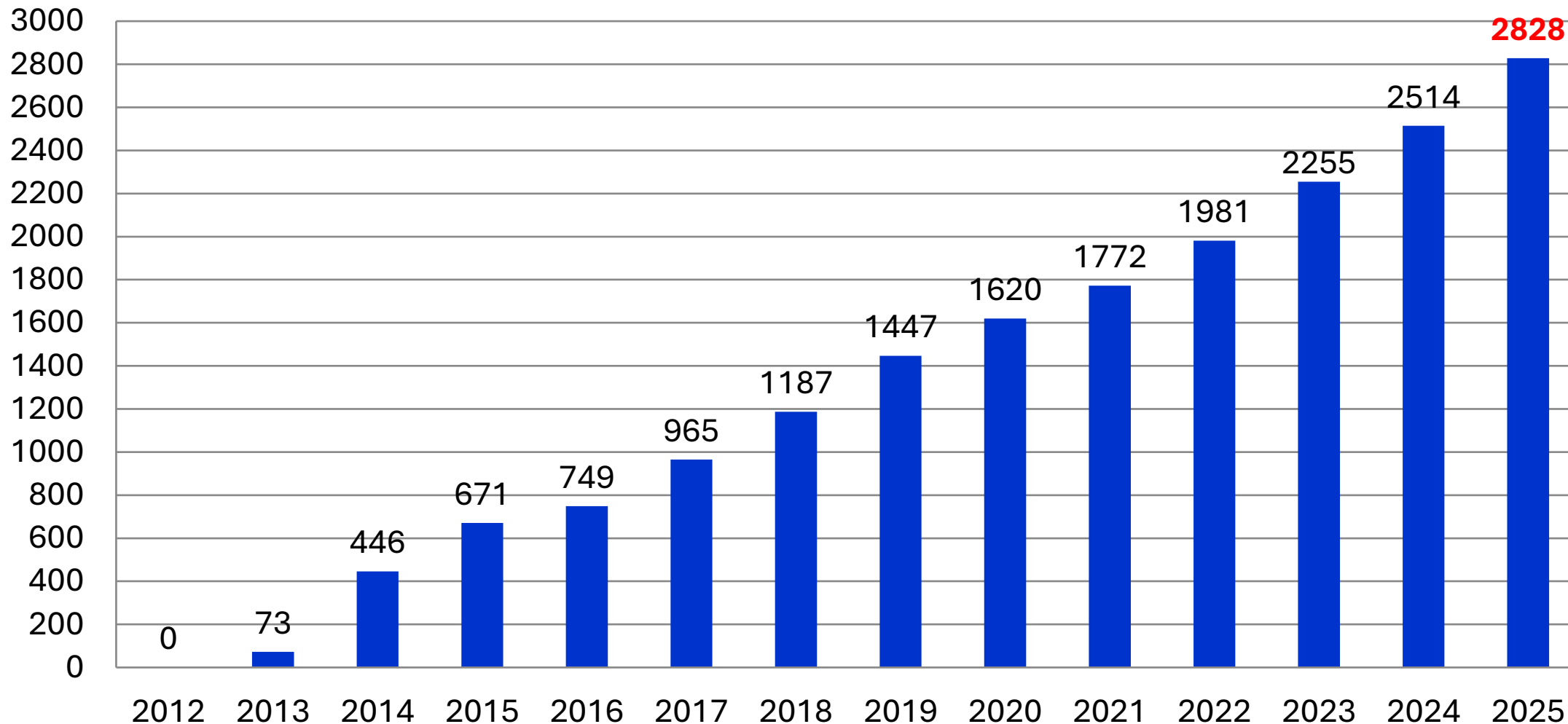
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RAPORTTEJA JA MUISTIOITA 2019:68

Potilaat, joilla palliatiivinen hoitolinjaus TAYS* :ssa (Dg: Z51.5)

(*Uranus-järjestelmässä olevat yksiköt)

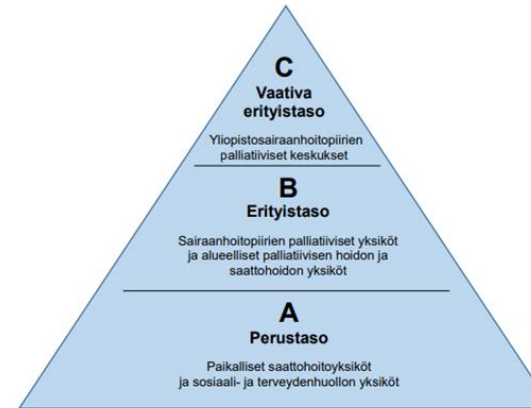
Potilaita

Palliatiivinen keskus ja kotisairaalapalvelut -vastuualue

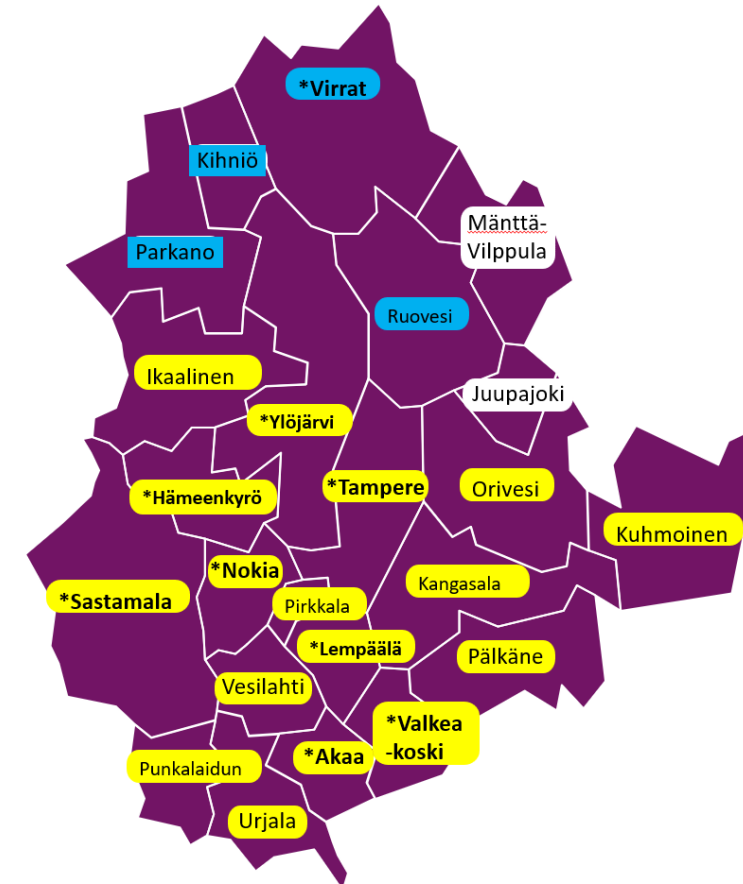
- Toiminut 01.01.2024 alkaen
- **Palliatiivinen keskus** (B/C): palliatiivinen poliklinikka, psykososiaalisen tuen yksikkö, palliatiivinen konsultaatiotoiminta (Tays, Hasa), palliatiivisen hoidon osastot (Hatanpää, Valkeakoski, Sastamala), kotisairaalapalvelut
- Pirkanmaan hoitokoti sidosyksikkönä
- Tutkimus ja koulutus
- **Kotisairaala** (9 toimipistettä): palliatiivinen hoito ja akuuttien sairauksien hoito
- **Henkilöstö:** 19 lääkäriä (13:lla palliatiivinen erityispätevyys), noin 180 hoitajaa (noin 70:lla palliatiivisen hoidon erikoistumiskoulutus)

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

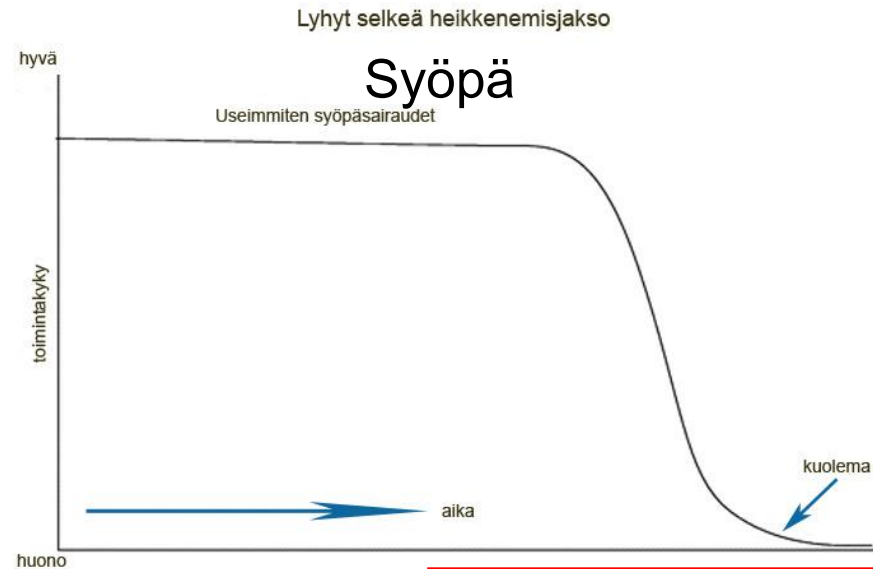

Kuvio 1. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kolmiportainen malli.

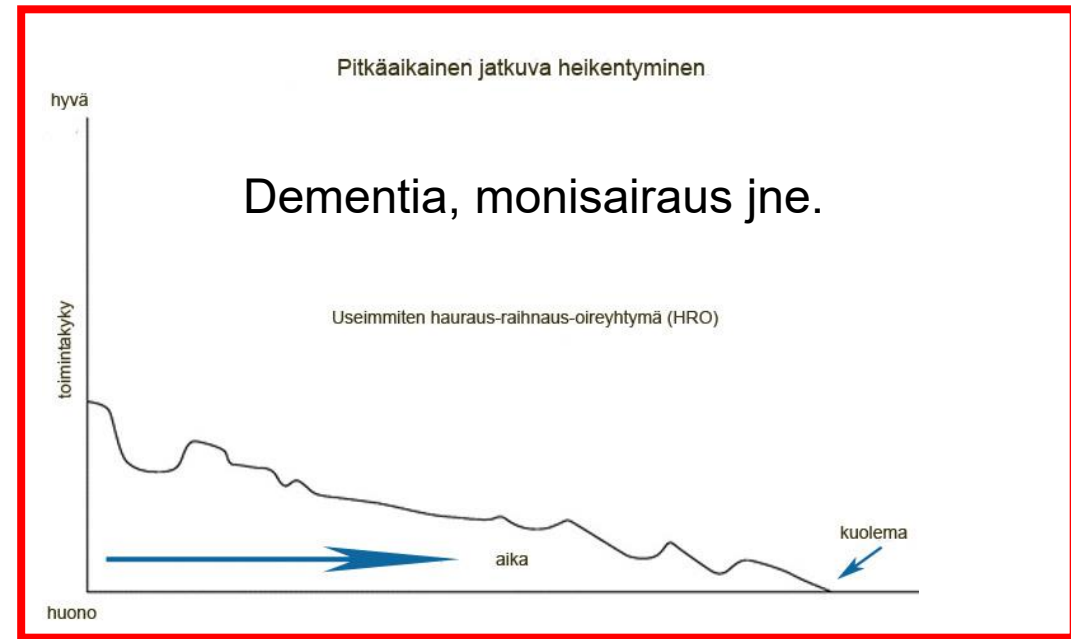
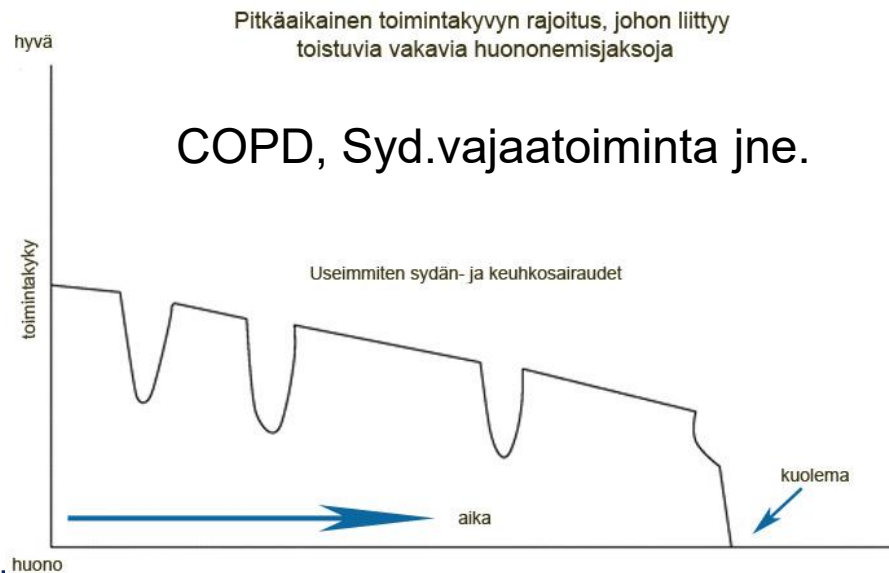
[Saattohoito - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

Erilaiset elämän loppuvaiheet

- Yleisimmät kuolinsyyt Suomessa (v. 2022)
1. Dementia, Alzheimerin tauti
  2. Iskeemiset sydäntaudit
  3. Syöpäsairaudet

Saattohoito Pirkanmaan hyvinvointialueella

- **Eriyistason hoito (B/C)** toteutuu Palliatiivisen keskuksen yksiköissä ja Pirkanmaan hoitokodissa
- **Kotisairaala** tuo yhä useammin saattohoidon potilaan kotiin tai asumispalveluyksikköön
- Kotisairaalan kotona-asuvat palliatiiviset potilaat otetaan tarvittaessa voinnin heiketessä suoraan tukiosastolle
  - Tukiosastolistalla potilaita yli 800
- Valmius **perustason saattohoitoon (A)** useimmilla erikoissairaanhoidon perusterveydenhuollon osastoilla ja asumispalveluyksiköissä
- Tarvittaessa konsultoidaan Palliatiivisen keskuksen ja kotisairaalan asiantuntijoita

Saattohoito Pirkanmaan asumispalveluyksiköissä

• **Vahvuuksia:**

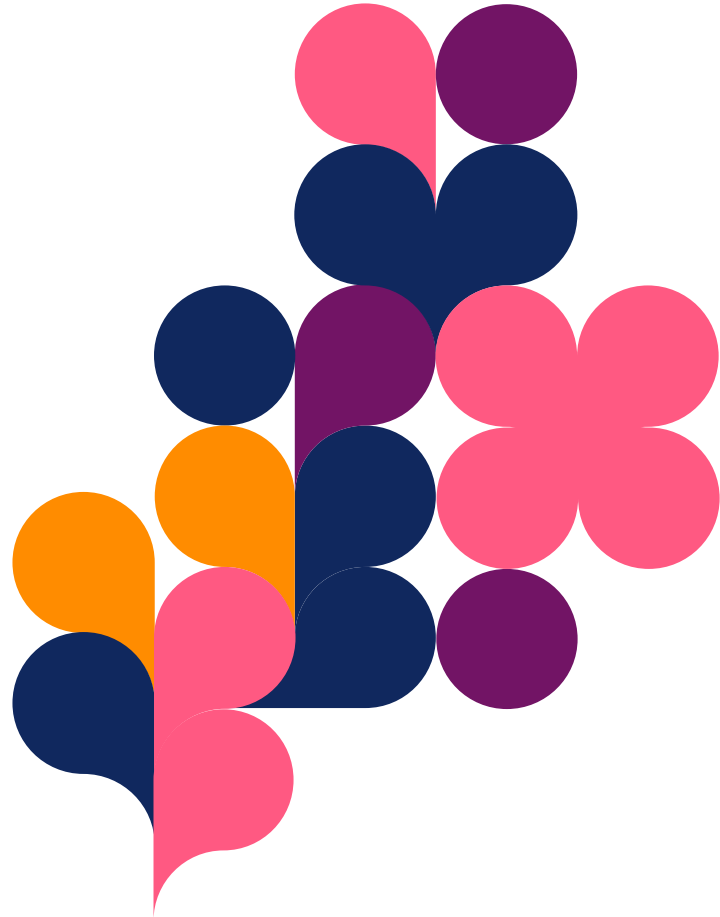
- Asukkaat saattohoidetaan pääsääntöisesti tutussa ympäristössään, ilman sairaalasiirtoja
- Hoitavat lääkärit pääsääntöisesti geriatreja, joilla vahva perustason saattohoidon osaaminen
- Hoidonrajauksia tehdään aiempaa aiemmin
- Kotisairaalan tuki saatavilla lähes koko Pirkanmaan alueella
  - Mahdollistaa kivun hoidon jatkuvalla ihonalaisella infuusiolla ("kipupumppu", PCA)

• **Haasteita:**

- Vaikka saattohoidon osaaminen parantunut, taso edelleen vaihtelee
- Iäkkään potilaan lähestyvä kuolema tunnistetaan usein myöhään
- Kivun hoidon osaaminen vaihtelee; ali- ja ylihoitoa (liian vähäinen lääkitys tai esim. kipupumppu lieväoireiselle)
- Runsas yksityisten palveluntarjoajien osuus vaikeuttaa yhtenäisten toimintatapojen ja osaamisen kehittämistä

Kuolemaa lähestyvän potilaan oikeuksia (American Association kriteereitä mukailleen). Kirjassa: Geriatria, Duodecim, 2016

- Oikeus kivunlievitykseen
- Oikeus autonomiaan
- Oikeus odottaa lääkäriltä asiantuntemusta oireiden hoidossa
- Oikeus välttyä raskailta ja hyödyttömiltä hoidoilta
- Oikeus saada tietoa omasta tilastaan ja lääketieteen mahdollisuuksista vaikuttaa siihen
- Oikeus tulla kohdelluksi yksilönä
- Ei-kompetentilla potilaalla on samat oikeudet kuin kompetentilla

Yhteystiedot

Saila Haapasalmi

Vastuualuejohtaja

Palliatiivinen keskus ja kotisairaalapalvelut

Pirkanmaan hyvinvointialue

saila.haapasalmi@pirha.fi

puh. 044-473 9421

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**